

בג"ץ 92/13 - משה פרי נ' בית הדין הארצי לעבודה ואח'

בג"ץ 92/13 - משה פרי נ' בית הדין הארצי לעבודה ואח'עליון

בג"ץ 92/13

משה פרי

נגד

1. בית הדין הארצי לעבודה

2. המוסד לביטוח לאומי

בבית המשפט העליון

[16.01.2013]

כבוד השופט ס' ג'ובראן

כבוד השופט י' עמית

כבוד השופט צ' זילברטל

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותר - בעצמו

פסק-דין

השופט צ' זילברטל:

1. עתירה שכותרתה "עתירה לקיום דיון נוסף בערעור בבית הדין הארצי לעבודה", בגדרה מבקש העותר, כי נורה לבית הדין הארצי לעבודה לקיים דיון נוסף בפסק דינו מיום 6.7.2010 בתיק עב"ל 78-10 (כב' השופט (כתארו אז) י' פליטמן, השופטת ו' וירט-ליבנה, השופטת ר' רוזנפלד ונציגי הציבור א' כספי ו-א' ברק; להלן: פסק הדין הארצי) בו נדחה ערעורו של העותר על פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בחיפה מיום 16.12.2009 בתיק ב"ל 460/08 (כב' השופטת מ' פריימן ונציגי הציבור ח' חורי ו-א' סיון; להלן: פסק הדין האזורי, וביחד - פסקי הדין) אשר בגדרו נקבע, כי אופן חישוב הבסיס לפיו משתלמת לעותר גמלת נכות נערך כדין. רקע והליכים קודמים

2. כעולה מפסקי הדין, ביום 23.11.1980 נפגע העותר, אשר היה עובד עצמאי, בתאונה שהוכרה על ידי המוסד לביטוח לאומי (להלן: המל"ל) כתאונת עבודה, בעקבותיה נקבעו לו 100% נכות. לעותר שולמו דמי פגיעה וגמלת נכות על בסיס שכר רבע שנתי שעמד על סך 3,750 שקל (ישן) אותו גזר המל"ל מסכום המקדמות ששילם העותר לשנת המס 1980. מקדמות אלו חושבו על בסיס הכנסה שנתית משוערת בסכום של 15,000 שקל (ישן). במכתב המל"ל לעותר מיום 10.12.1985 הוסבר אופן חישוב גובה הגמלה כדלקמן: על פי סעיף 164 לחוק הביטוח הלאומי, תשכ"ח-1968 (להלן: החוק; החוק שונה מאז וכיום הינו: חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה-1995) כנוסחו באותה העת, ניתן היה לערוך הפרשי שומה לשנת 1980 (השנה בה נפגע העותר) לפי שומה סופית בלבד לשנה אשר קדמה למועד התאונה - כלומר, לשנת 1979. הואיל ולשנת 1979 התקבלה אצל המל"ל רק שומה זמנית, נקבע הבסיס לתשלום הגמלה על סך של 15,000 שקל (ישן) לשנה - הסכום אשר היווה את הבסיס לחישוב המקדמות ששילם העותר לשנת המס 1980. הוסף, כי במידה ותתקבל שומה סופית לשנת 1979 ייבחן מחדש הבסיס על-פיו משתלמת קצת הנכות. בשנת 2001 פנה העותר למל"ל בשנית וטען כי יש לחשב את גמלאותיו על בסיס השומה הסופית שנקבעה לו לשנת 1980, על סך של 90,000 שקל (ישן) לשנה. לטענתו, כיוון שסכום הגמלה המשתלמת לו נגזר משומת הכנסתיו לשנת 1980, לא נכון לחשב את זו על בסיס השומה הזמנית בסך של 15,000 שקל (ישן) לשנה - אשר חושבה על בסיס המקדמות ששילם באותה שנה, אלא על בסיס השומה הסופית בסך של 90,000 שקל (ישן) - השומה הסופית ששילם בפועל. בתגובה לפנייתו נשלח לעותר ביום 2.5.2001 מכתב מן המל"ל המסביר, כי למעשה האופן על פיו חושבו גמלאותיו מיטיב עימו, שכן את החישוב יש לבצע על בסיס השומה הסופית לשנה שקדמה למועד הפגיעה - היינו, 1979, ובהיעדר שומה סופית לשנה ההיא חושב הסכום על בסיס המקדמות ששילם לשנת 1980. אלו נקבעו, כאמור, על בסיס הכנסה של 15,000 שקל (ישן) לשנה (בשקלים חדשים - 15 ש"ח). הוסף, כי לו היה בסיס החישוב מעוגן בשומה הזמנית שנקבעה לו לשנת 1979, אזי ההכנסה היתה עומדת על 5.14 ש"ח לשנה. העותר שב ופנה למל"ל בעניין זה והוא הופנה לתשובה הנ"ל.
3. על קביעה זו של המל"ל ערער העותר לבית הדין האזורי לעבודה. בפסק הדין האזורי נקבע, כי על פי החוק כנוסחו אז, בסיס החישוב הנכון לגמלה הוא השומה הסופית לשנה שקדמה למועד הפגיעה, היינו, 1979; ולא על בסיס השומה שנקבעה לשנת 1980, כטענת העותר. נקבע, כי השומה הזמנית של העותר לשנת 1979 היתה 5.14 ש"ח לשנה וכי בחשבו את הגמלאות על בסיס המקדמות ששילם העותר לשנת 1980 - כלומר לפי הכנסה בסך של 15 ש"ח לשנה - היטיב עימו המל"ל. עוד נקבע, כי כיוון שחלפו למעלה מארבע שנים, ממילא על פי הוראות החוק לא ניתן לשנות את השומה הזמנית לשנת המס 1979 והיא הפכה לסופית. משכך, דחה בית הדין האזורי את תביעת העותר לגופה, ולא נדרש לטענת התיישנות שהעלה המוסד. על פסק הדין האזורי ערער העותר לבית הדין הארצי לעבודה.
4. בית הדין הארצי לעבודה דחה את ערעורו של העותר. נקבע, כי פסק הדין האזורי מבוסס היטב בממצאיו העובדתיים ובקביעותיו המשפטיות. נקבע, כי סעיף 164(א) לחוק כנוסחו אז, קבע כי הבסיס לחישוב גמלה הוא אכן השומה בשנת הכספים שקדמה למועד הפגיעה. משכך, נקבע, היה על המל"ל להתבסס על שומה סופית לשנת 1979. כיוון שבפועל חישב המל"ל את הגמלה על בסיס השומה הזמנית לשנת 1980, לכאורה לא פעל על פי דין, ברם, כיוון שבכך למעשה היטיב המל"ל עם העותר, אין להתערב בקביעתו. הודגש, כי השומה הזמנית, שלמים נהפכה לסופית, לשנת 1979, היתה מביאה לבסיס של 5.14 ש"ח לשנה, ואילו העותר נהנה מחישוב על בסיס של 15 ש"ח לשנה.
5. העותר פנה לבית הדין הארצי בבקשה לקיים דיון נוסף בפסק דינו. בהחלטת בית הדין מיום 28.11.2012 (כב' הרשמת א' רימון-קפלן) נקבע, כי בית הדין סיים את מלאכתו עם מתן פסק הדין, וכי לא קיים הליך של דיון נוסף בבית הדין לעבודה. כעת מבקש העותר, כי נורה לבית הדין לקיים דיון נוסף בפסק הדין הארצי.

6. בעתירה שב העותר וחוזר על טענותיו שמכבר, לפיהן צריך היה לחשב את הכנסתו על בסיס השומה הסופית לשנת המס 1980. לדבריו, כיוון שיש בידיו שומה סופית לשנת 1980, שוב אין לחשב את הכנסתו על בסיס המקדמות ששילם לאותה שנה - ואשר מהווים שומה זמנית, אלא על בסיס הסכום הסופי, שהוא כאמור 90,000 שקל (ישן; ובשערך 90 ש"ח) לשנה. לטענת העותר שגה בית הדין הארצי "טעות בסיסית ויסודית לעניין החוק" ואשר בעטיה נגרם לו אי צדק, ומשכך על בית משפט זה להורות לבית הדין הארצי לקיים דיון נוסף בעניינו.

דיון והכרעה

7. לאחר העיון בעתירה נמצא כי דינה להידחות על הסף. הסעד אותו מבקש העותר הוא, כי נורה לבית הדין הארצי לקיים דיון נוסף. על-פי החוק, לא קיים בבית הדין הארצי לעבודה הליך של "דיון נוסף" ואין בית משפט זה "מחזיר" לבית הדין תיקים על מנת שידון בהם בערעור שני. די בכך כדי לחייב דחיית העתירה על הסף. ככל שהלכה למעשה הסעד המבוקש הוא כי בית משפט זה יישב כערכאת ערעור על פסק הדין הארצי, הלכה היא, כי בית המשפט הגבוה לצדק אינו יושב כערכאת ערעור על החלטות בתי הדין לעבודה. גדרי ההתערבות של בית משפט זה בפסיקת בית הדין לעבודה מצומצמים, ושמורים למקרים חריגים בהם נפלה טעות משפטית מהותית ובולטת בפסק הדין, שהינה בעלת חשיבות ציבורית, חברתית וכללית אשר שיקולי צדק מחייבים את תיקונה (בג"ץ 525/84 חטיב נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מ(1) 673 (1986); בג"ץ 2126/12 הרץ נ' בית הדין הארצי לעבודה (8.8.2012), והאסמכתאות שם). אין זה המקרה בעתירה דנא, אשר עיון בה מעלה כי למעשה, אין העותר מבקש אלא לערער בשנית על אופן חישוב בסיס השומה שלו לשנת 1980 כך שיעמוד על 90 ש"ח לשנה ולא על 15 ש"ח לשנה כפי שנעשה. זוהי טענה ערעורית מובהקת, אשר אינה מצדיקה התערבות בית משפט זה.

8. גם לגופו של עניין אין ממש בטענות העותר. החוק כנוסחו אז קבע כהאי לישנא:

164(א) עובד עצמאי יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיפים 12(1) ו-2(8) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]... יראו כהכנסתו השנתית את הכנסתו מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודה האמורה, והכל - בשנת הכספים שקדמה לתקופת התשלום (ההדגשה הוספה, צ.ז.).

ההכנסה על פיה צריך היה להיערך בסיס החישוב היא אכן ההכנסה בשנה שקדמה לתקופת התשלום, ובמקרה דנא - 1979. אותה שנה, נזכיר, היתה לעותר שומה זמנית בלבד. סעיף 145 לפקודת מס הכנסה בנוסחו אז קבע, כי פקיד השומה רשאי, בהתאם לתנאים הקבועים בסעיף, לשנות שומה שהגיש מבוטח בתוך תקופה שלא תעלה על חמש שנים, ושלאחר מכן הופכת השומה לסופית. הנה כי כן, כפי שצוין, למעשה בסיס החישוב צריך היה להיות השומה לשנת 1979 (אשר החלה כזמנית ומשעברה התקופה האמורה בחוק הפכה לסופית). ההכנסה על-פי שומה זו, נזכיר, עמדה על 5.14 ש"ח לשנה כשליש מסכום ההכנסה ששימשה בפועל כבסיס לחישוב הגמלה. כפי שציין בית הדין הארצי, על-פי שורת הדין היה צריך המ"ל לחשב את הגמלה לפי שומת 1979, הנמוכה בהרבה מזו הזמנית של 1980, ולו היה הדין נוקב את ההר הרי שהעותר היה מוצא עצמו בהפסד ניכר. בצדק ציין בית הדין הארצי "[משהמ"ל] החליט לחשב את הגמלה על יסוד השומה הזמנית לשנת 1980 שעמדה על 15 ש"ח [לשנה], היטיב עם המערער ואף פעל לפנים משורת הדין" (פסקה 13 לפסק הדין הארצי).

9. סוף דבר - אין העתירה מצביעה על טעות מהותית שנפלה בפסקי הדין, והיא אינה אלא טענה "ערעורית" מובהקת, אין היא מגלה עילה כלשהי להתערבותו של בית משפט זה ודינה להידחות על הסף. לפנים משורת הדין לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, ה' בשבט התשע"ג (16.1.2013).